

Latvijas Nacionālo karavīru biedrības 20. konferencē

Decembra nogalē, kā katru gadu, notika Latvijas Nacionālo karavīru biedrības konference, kurā piedalījās biedrības biedri no visas Latvijas. Šogad nacionālie karavīri gadskārtējā konferencē pulcējās jau divdesmito reizi. Latvijas Nacionālo karavīru biedrība dibināta 1923. gadā. Pēc Atmodas tā tika atjaunota un apvienoja galvenokārt bijušos leģionārus. Nacionālie karavīri nodziņojuši jau cienījamus gadus un daudzi jau aizgājuši mūžībā. Šobrīd LNKB ir 24 nodaļas apmēram ar 450 biedriem.

Konferences sākumā klātesošie nodziedāja Latvijas himnu un tika ienests organizācijas karogs. Ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušos organizācijas biedrus.

Tālāk vārds tika dots viesiem. Konferencē bija ieradušies un tās

dalībniekus uzrunāja Saeimas deputāts Juris Dobelis, Rīgas domes deputāts Jānis Atis Krūmiņš, brigādes ģenerālis Juris Vectirāns, Latvijas Nacionālo partizānu apvienības priekšsēdis Ojārs Stefāns, DV pārstāvniecības Latvijā vadītāja Solvita Sekste, „savas jaunības zēnus” sveica un priecīgus Ziemsvētkus vēlēja aktrise Vera Gribača-Valtere, laikrakstu *Brīvā Latvija* un *Laiks* galvenā redaktore Ligita Kovtuna leģionāriem dāvināja Raimonda Slaidiņa grāmatu „Kaŗa gadu dienasgrāmata”. Šāda satura grāmatas šodien nav *bestselleri*, tāpēc gribējām, lai tās lasa cilvēki, kurus šī tema patiešām interesē,” teica Ligita Kovtuna.

LNKB priekšsēdis Edgars Skreija sniedza pārskatu par 2009. gada paveikto. Diemžēl leģionāri jau sasnieguši cienījamu vecumu,

daudzus nomāc slimības. „Taču - kamēr spēsim, darīsim savu darbu,” solīja Latvijas leģionāru vadītājs.

Edgars Skreija nodeva Kaŗa mūzeja direktorei Aijai Fleijai Latvijas karogu, ko leģionāri uzvilka Rīgas pils tornī 1992. gada 16. martā. Karoga malu ieplēsis vējš, un Aija Fleija aicināja klātesošos „ar savu rīcību neplosīt Latvijas karogu”.

Debatēs tika aplūkoti dažādi jautājumi - gan par pašreizējo stāvokli Latvijā - krīzi, kas skar ikvienu iedzīvotāju, protams, arī leģionārus, gan par šodienas Latvijas varavīru attieksmi pret sirmajiem karavīriem. Konferences dalībniekiem koncertu sniedza LNKB koris ”Tēvijā”.

Elita Roze

Mikrochirurgija zem budžeta skalpeļa

Jaunā – 2010. gada Latvijas valsts budžets ietekmēs ikvienu Latvijas iedzīvotāju. Viens no manāmākajiem budžeta izlietošanas virzieniem ir veselības aprūpes nozare. Kopš 2009. gada 1. septembra valsts ir pilnīgi pārtraukusi plānveida stacionārās aprūpes finansēšanu, un tas nozīmē, ka par hronisku slimību ārstēšanu katram no mums ir jāmaksā pašam. Vai arī jāgaida, ka situācija kļūs, tā sakot, neatliekama, un nonākt slimnīcā, nemaksājot bargu naudu, varēs tikai ar neatliekamo palīdzību.

Kardināli ir mainījies arī stacionārās medicīnas pakalpojumu sniedzēju slimnīcu klāsts. Valsts tagad samaksā tikai neatliekamo palīdzību dažās daudzprofilu klīnikās Rīgā un rajonu centros. Savukārt mazajām lauku slimnīcām tiek dota iespēja sniegt ambulatoros pakalpojumus vai pārprofilēties par sociālās aprūpes centriem.

Par to, kā savu turpmāko dzīvi plāno medicīnas iestāde, kuŗas darbību tieši ietekmē veselības budžeta apgrīšana, kuŗas ārstu galvenais instruments ir mikroskops un ar aci nesaskatāma biežuma diegs, kuŗas pastāvēšana ir garantija daudzu Latvijas iedzīvotāju drošības izjūtai, – Latvijas Plastiskās un mikrochirurgijas centrs (LPMC) –, runājam ar centra vadītāju **Haraldu Adoviču** un mikrochirurgu **Mārtiņu Kapicki**.

Lai arī centrs ir pilnīgi privāta iestāde, ko gandrīz pirms 10 gadiem dibināja astoņi nozares profesionāļi, tā ir vienīgā iestāde Latvijā, kur pēc darbā vai sadzīvē gūtas traumas – bojātiem vai norautiem locekļiem – ir iespējams atjaunot to funkcionālītāti. Norauti pirksti, sadragātas kājas, traumētas plaukstas un sakropļotas sejas – tā visa ir mikrochirurgu ikdiena. Neatliekamās operācijas tiek veiktas 24 stundu

Haralds Adovičs

Mārtiņš Kapickis

režīmā Gaiļezera slimnīcā Rīgā, un tās joprojām samaksā valsts. Tomēr tā ir tikai daļa no ārstu atbildības.

Pēc veselības budžeta samazinājuma bez palīdzības var palikt sievietes, kas zaudējušas krūti pēc onkoloģiskas saslimšanas, ja vien nebūs gatavas maksāt par operāciju pašas. Arī perifēro nervu pinumu bojājumu ārstēšana, ko līdz šim par valsts budžeta līdzekļiem veica LPMC ārsti, tagad pieejama tikai par privātiem līdzekļiem. Tāpat centrā tagad krietni ierobežota bērnu iedzimto pataloģiju ārstēšana, kuŗas saistītas ar rokas slimībām un anomāliem defektiem, lai gan pieprasījums ir visai liels.

Vēl viens centra darbības virziens ir aistētiskā jeb plastiskā chirurgija tās tradicionālajā izpratnē. Sejas plastika, acu plakstiņi, grumbas, krūšu formas maiņa sievietēm, vēdera plastika – viss, ko cilvēki vēlas sava izskata uzlabošanai, ir centra ārstu darbs. Šīs operācijas vienmēr ir bijušas maksas pakalpojums, un, saprotams, ekonomiskās krīzes ietekmē to apjoms ir gājis mazumā.

Tomēr arī krīzes apstākļos ārsti ir optimistiski un joprojām attīsta plastiskās un mikrochirurgijas nozari, jo uzskata sevi par sava veida fanātiķiem un entuziastiem. Oficiāli vēl pavisam nesēn Latvijā nebija termina mikrochir-

urģija; tā vietā tika izmantots termins plastiskā chirurgija, kas vairākumam cilvēku nozīmēja jau minēto aistētisko chirurgiju. Tagad centra īpašnieki ir nodibinājuši rokas chirurgijas un mikrochirurgijas asociāciju, kas paveķ plašākas iespējas veidot attiecības ar nozares kollegām starptautiskā arēnā. LPMC ārsti jau kopš darbības pirmsākumiem ir papildinājuši zināšanas labākajās ASV, Eiropas un Āzijas klīnikās.

Legūtā pieredze jānodod tālāk. Šodien LPMC apgūst pieredzi un strādā daudzi rezidenti, topošie mikrochirurgi. Devīdesmito gadu beigās, kad valsts atteicās maksāt par topošo plastikas chirurģu izglītību, centra ārstiem bija izvēle – pievērsties tikai tolaik plaukstošajai aistētiskajai chirurģijai, ko izvēlējās vairākums nozares kollegu, tostarp Lietuvā un Igaunijā, vai uzņemties jauno ārstu sagatavošanu pašiem par saviem līdzekļiem. Izvēle tika izdarīta par labu otrai iespējai, un, jāatzīst, tikai ārstiem uzņemties šādu, kā tolaik šķita, avantūru, šodien Latvijas iedzīvotāji var saņemt neatliekamo mikrochirurģisko palīdzību. Kaimiņvalstīs diemžēl šīs iespējas vairs nav.

Taču ir skaidrs – ja gribam turpināt attīstību, darba apjomu un pieredzes iegūšanu apturēt nedrīkst. Tāpēc LPMC ir pievē-

ĢENERĀLI BANGERSKI PIEMINOT

Šogad apritēja 130 gadi, kopš dzimis ģenerālis Rūdolfs Bangerskis. Pieminot izcilo latviešu ģenerāli, sarīkojumu Latvijas Kaŗa mūzejā bija organizējusi mūzeja speciāliste Ieva Kvāle. Viņa pastāstīja par ģenerāļa Bangerska dzīves gājumu.

Rūdolfs Bangerskis dzimis 1878. gadā Taurupē rentnieka ģimenē, kuŗā auga deviņi bērni. Viņš mācījās Klīģenes pagasta skolā, bet 1895. gadā brīvprātīgi pieteicās armijā, piedalījās krievu-japāņu kaŗā. Pirmā pasaules kaŗa laikā Rūdolfs Bangerskis bija I. Daugavgrīvas strēlnieku bataljona komandieris, piedalījās Ziemsvētku kaujās. Strēlnieki kaujās gāja ar ticību, ka atbrīvos Kurzemi, taču cariskās Krievijas virspavēlniecība par to nedomāja, un strēlnieku upuri bija veltīgi. Ziemsvētku kaujās krita ap 4000 latviešu strēlnieku. Par varonību Ziemsvētku kaujās Rūdolfs Bangerskis vēlāk tika apbalvots ar Lāčplēša kaŗa ordeni. Pēc revolūcijas Krievijā Rūdolfs Bangerskis kādu laiku cīnījās Kolčaka armijā un Latvijā atgriezās tikai 1921. gadā. 1924. gadā viņš kļuva par Kurzemes divīzijas komandieri. Rūdolfs Bangerskis ir bijis arī kaŗa ministrs, taču politika viņam nepatika, un 1936. gadā ģenerālis no armijas atvaļinājās – vēl nezinot, ka kaŗadarbībā nāksies atgriezties.

Kad 1943. gadā tika nodibināts Latviešu leģions, ģenerāli Bangerski uzaicināja kļūt par tā ģenerālinспекtoru. Kaut ģenerālim tai laikā jau bija 65 gadi, viņš piekrita ieņemt šo amatu, jo gribēja rūpēties par latviešu kareivjiem

Rūdolfs Bangerskis

un virsniekiem. Lai gan leģionāri kaŗoja svešās formās un citas valsts armijā, visiem bija tikai viens sapnis – par savas tautas brīvību. Un cerība, ka atkārtosies Pirmā pasaules kaŗa notikumi un Latvija atgūs brīvību. Rūdolfs Bangerskis darbojās Latvijas Nacionālajā padomē, iesniedza Vācijas manifestu, prasot Latvijas neatkarību. Kaŗam beidzoties, Rūdolfs Bangerskis nokļuva Vācijā Rietumu zonā. Pēckaŗa gados viņš rakstīja atmiņas. 1958. gadā Rūdolfs Bangerskis gāja bojā autokatastrofā.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas ģenerāli Bangerski 1995. gadā pārbedīja Rīgas Brāļu kapos. Rīgas Latviešu biedrības namā, kur bija novietots šķirsts, atdot pēdējo godu ģenerālim nāca tūkstošiem cilvēku. Šodien latviešu ģenerālis Rūdolfs Bangerskis atdusas Mātes Latvijas pakājē Rīgas Brāļu kapos.

Elita Roze

sies jaunam darbības virzienam – medicīnas pakalpojumu eksportam jeb, kā vēl to dēvē, medicīnas tūrismam. Patiesi, ārstēšanas kvalitātes un cenu samēriba ir nopietns arguments, lai domātu par ārzemju pacientu konsultēšanu un, ja nepieciešams, arī operēšanu. Statistika rāda, ka medicīnas tūrisms ir strauji augošs bizness visā Eiropā. Sevišķi tas attiecas uz Lielbritāniju, kur ir pieejama valsts samaksātā NHS palīdzība, bet pēc medicīnas pakalpojumu lielā pieprasījuma veidojas gaŗas rindas. Latvijā ir izcila infrastruktūra ārzemnieku ārstēšanai – gan ideāla aviosatiksmē, gan arī prāmju un sauszemes ceļu tīkls, gan viesnīcu un saturīga laika pavadīšanas vietu skaits, un tas viss varētu būt nozīmīgs arguments medicīniskās palīdzības alkstošiem ārzemju pacientiem.

Turklāt Eiropas Savienības direktīva par pārrobežu veselības aprūpi tikai veicināja centra īpašnieku lēmumu pievērsties šim virzienam. Arī iepriekš centra speciālisti sniedza konsultācijas no ārzemēm atbraukušiem pacientiem, tomēr ārzemnieku konsultēšana netika nošķirta kā atsevišķs centra darbības virziens. Mikrochirurgu novērojumi liecina, ka modernajā pasaulē cilvēkus skar vairāk vai mazāk līdzīga kaites un slimības. Sēdošs un mazaktīvs dzīvesveids, monotons darbs, vienalga, vai saistīts

ar datoru vai lāpstu, sāpes vai tirpšana locītavās, kam savulaik nav tikusi pievēsta pietiekama uzmanība, ir iemesli, kāpēc cilvēki visur pasaulē nonāk mikrochirurgu aprūpē.

Par uzplātītākām diagnozēm dakteŗi min perifēro nervu problēmas, kas izpaužas kā sāpes un tirpšana rokās, plecu nerva nospiedumi, ko cilvēki piecieš un „ārstē” ar pretsāpju medikamentiem, cīpslu pārslodzes jeb sinovīti, kas rodas no ilgstošām monotonām kustībām un ir izplatītas galvenokārt fiziska darba strādniekiem, vai arī tā saucamā „pirkstu klikšķēšana”, kad cilvēks nevar brīvi atlocīt pirkstus, tie atlec ar klikšķi. Visas šīs ir slimības, un, tās neārstējot, ir iespējama tikai veselības stāvokļa un līdz ar to dzīves kvalitātes pasliktināšanās.

LPMC ārsti gadā veic ap 3000 operācijas. Gribas cerēt, ka gaidāmie valsts budžeta grozīšanas vēji vairs neietekmēs mikrochirurgiju un centra chirurģiem nevajadzēs papildināt savu praksi ar operācijām ārzemju klīnikās, bet Latvijas iedzīvotājiem zaudēt zināmu daļu drošības izjūtas par savu dzīvību. Tikmēr centra speciālisti joprojām glābj cilvēku dzīvību, ārstē hroniskas un akūtas kaites un, ja vajadzīgs, rūpējas par cilvēka vizuālo pievilcību un cer, ka budžeta skalpelis saudzēs mikrochirurģa profesiju Latvijā.